

Pædagogisk læreplan

2022-23

SKOVENS BØRN
DEN GRØNNE PLANET

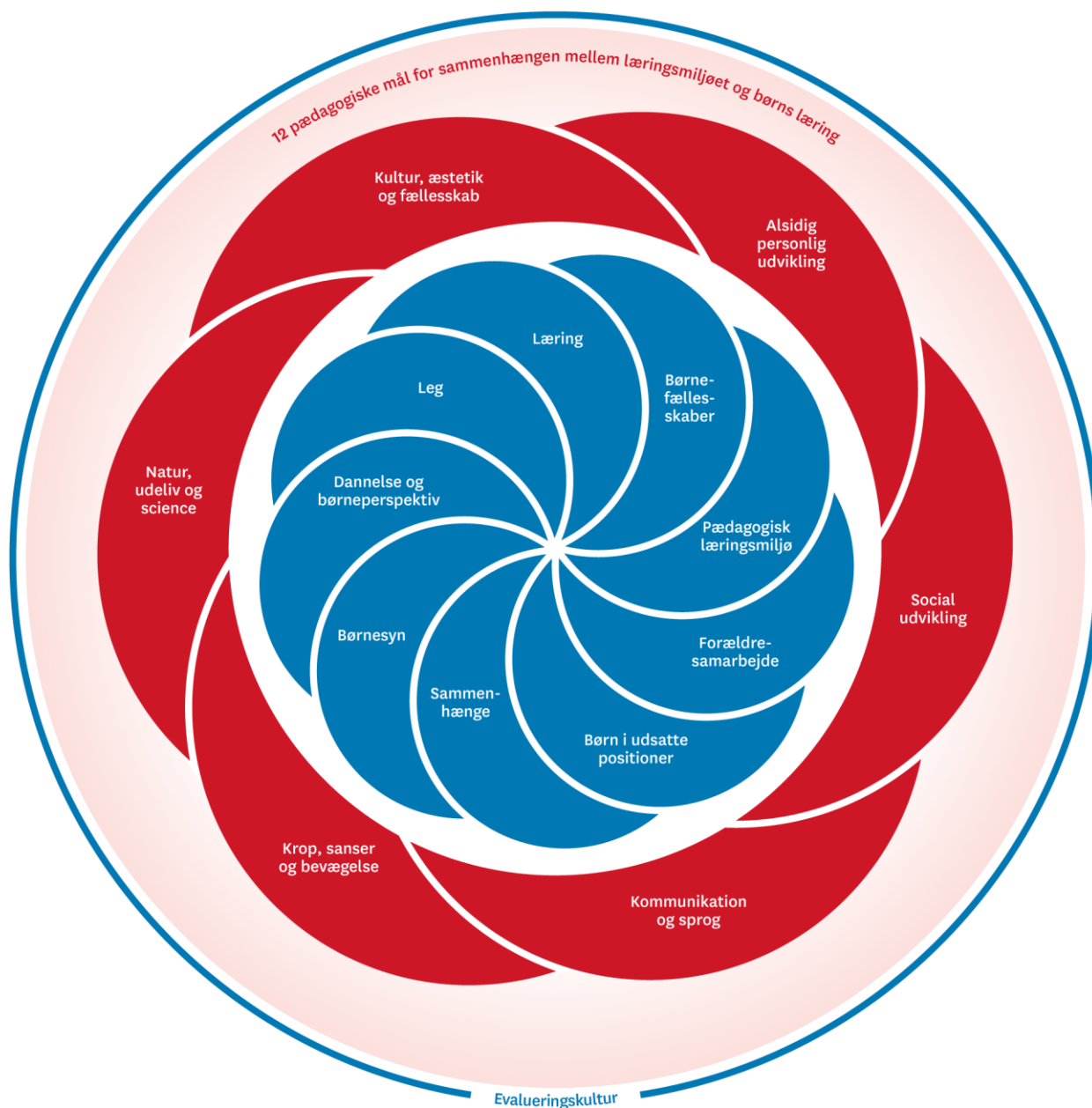

Gentofte
Kommune

Indholdsfortegnelse

Den pædagogiske læreplan:.....	2
Ledelsens vision for Skovens Børn:.....	3
Hvem er vi?:.....	4
Traditioner:.....	5
Pædagogisk grundlag:.....	7
Børnesyn, dannelse og børneperspektiv:.....	8
Leg, læring og børnefællesskaber:.....	9
Pædagogiske læringsmiljøer:.....	10
Dagsrytme med plads til spontane og planlagte aktiviteter:.....	13
Mikroforskermetoden:.....	14
Årsplanlægning, årshjul, månedsplanlægning, ugeplanlægning:.....	15
Årsplanlægning – årshjul:.....	15
Eksempel på månedsplanlægning/struktur ud fra mikroforskermetoden:.....	16
Eksempel på ugeplan med skriftlig evaluering:.....	17
Samarbejde med forældre om børns læring:.....	18
Børn i udsatte positioner:.....	18
Sammenhæng til børnehaveklasse:.....	20
Inddragelse af lokalsamfundet:.....	21
Arbejde med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø:.....	23
De seks læreplanstemaer:.....	25
Alsidig personlig udvikling:.....	25
Social udvikling:.....	27
Kommunikation og sprog:.....	28
Krop, sanser og bevægelse:.....	29
Natur, udeliv og science:.....	30
Kultur, æstetik og fællesskab:.....	32
Evalueringskultur:.....	33
Eksempel på ugentlig og månedlig skriftlig evaluering:.....	34
Henvisninger:.....	36

Den pædagogiske læreplan

Vores pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem læreplanen løbende til publikationen.

Ledelsens vision for Skovens Børn.

Kære læser.

Vi har en klar ambition om at være Danmarks bedste skovbørnehave. Derfor er denne læreplan I her vil blive præsenteret for, tænkt med et naturligt bredt og holistisk lærings syn, hvor børn skal udvikles, lære og dannes - både kropsligt, kognitivt, følelsesmæssigt og socialt.

Det er vigtigt at understrege, at denne pædagogiske læreplans overordnede målsætning er identisk med den der gælder for hele Den Grønne Planet. Dog vil denne plan i højere grad indtænke det særegne, at den grønne profil styrkes og er møntet på at være en specialiseret skovbørnehave i Gentofte Kommune. Den skal bidrage til, at der er en sammenhæng og helhed i børnenes hverdag. Børnene, deres forældre og personalet skal opleve Skovens Børn som et dagtilbud, der er med til at skabe sammenhæng i børnenes liv.

Denne læreplan står på et solidt fundament hvor medarbejderne er fagligt dygtige, ansvarlige og har det sjovt sammen. I et arbejdsmiljø og struktur, der er designet således, at det altid indtænker hvad der er bedst for børnenes trivsel og udvikling. Læreplanen skal for os være et dynamisk arbejdsredskab, der i princippet aldrig bliver færdig, da måden vi arbejder med læreplanteamene konstant bliver taget op i personalegruppen, hvor den forfines og ændres ud fra devisen, - "lad os gøre mere af det der virker og mindre af det der ikke virker".

Forældre og personale er på en fælles mission, der i definition af at være en skovbørnehave også indtænker et opdragelsesmæssigt syn der skal bidrage til at børnene påvirkes og tilegner sig særlige kompetencer. Vi ønsker, at børnene skal knyttes tættere til naturen og opleve glæde ved at opholde sig i den. De skal forstå sammenhænge og tilegne sig en miljøbevidst og bæredygtigt syn på verden.

Vi vil i det følgende være konkrete og tydelige ift. mål og metoder, da vi ønsker at denne plan skal støtte udviklingen af en god evalueringskultur, hvor personale og ledelse forholder sig kritisk og reflektivt til egen praksis – til glæde og gavn for skovbørnehavens børn og forældre.

God læselyst!

De bedste hilsner
Jakob & Thomas

Hvem er vi?

Skovens Børn er et dagtilbud – på to matrikler - med en tydelig grøn profil.

Vi er en skovbørnehave, hvor børn opholder sig helt eller delvis i naturen. I Skovens Børn kombineres pasningsbehov med sundhedshensyn og en pædagogisk hensigt om at give børn adgang til naturoplevelser og en miljøbevidst opdragelse.

Vi har til huse i Ordrup Hus på Klampenborgvej 43 og i Naturstationen på Broholms Allé 17 i Gentofte Kommune. Der er tre børnegrupper i alt; én børnegruppe i Ordrup Hus og to børnegrupper i Naturstationen. Vi har fælles personalegruppe og fælles ledelse.

Vi tilhører organisatorisk og ledelsesmæssigt Den Grønne Planet med Den Integrerede institution Galaksen, Teglgårdsvej 21B.

Kontaktoplysninger:

Ledelse:	Thomas Bremer Nielsen	2177 3593	thoi@gentofte.dk
	Jakob Vest Hansen	2965 8263	iva@gentofte.dk
Administration:		2562 6680	
Børnegrupper:			
	Ordrup Hus	2326 2857	
	Ulve	3091 4257	
	Bjørne	5132 2812	

Vision for Den Grønne Planet.

Alle børn og voksne i Den Grønne Planet trives og udvikles i et legende, lærende og inkluderende fællesskab – et sted, der skaber betingelser for et godt børneliv.

Mission

Med kerneopgaven i centrum og hvert enkelt barns trivsel og udvikling som omdrejningspunkt, er det Den Grønne Planets vision at sikre et inkluderende, nærværende og udviklende børnemiljø med høj faglig kvalitet. Dette skal ses i praksis i alle hverdagens handlinger og hver dag er der planlagte pædagogiske aktiviteter, som tager afsæt i naturen og den pædagogiske læreplan.

I Den Grønne Planet arbejder vi ud fra 5 overordnede værdier. Værdierne skal forstås som guidende principper, der har til formål at sikre de bedste betingelser for børns og personalets udvikling.

Vi vægter et naturligt samarbejde mellem forældre og personale og at forældresamarbejdet er baseret på gensidig respekt og en ligeværdig og ærlig dialog.

De 5 værdier

- **Udvikling**, læring - stimulation - nysgerrighed - digital dannelse
- **Trivsel**, omsorg - livsglæde - tryghed - nærvær - anerkendelse – selvværd
- **Fællesskab**, samarbejde - inklusion - samskabelse
- **Grønne værdier**, natur - udeliv - miljøbevidsthed
- **Faglighed**, professionalisme - udvikling - uddannelse - engagement

Traditioner

Skovens Børn bygger på mange års erfaring med at lave skovbørnehave. I dag foregår det i regi af Den Grønne Planet, der består af Galaksen – en integreret institution og Skovens Børn, der er skovbørnehave. Det gør, at vi har mange traditioner – og har et godt udgangspunkt for at skabe nye, fælles traditioner, der er med til at give dagtilbuddet fælles identitet og særpræg.

Fastelavn

Ved fastelavnstid kommer alle børn udklædte i skovbørnehave – og fejrer fastelavn sammen med de voksne. Herved får børnene en indføring i en gammel dansk tradition – og får lov til at lege superhelt, prinsesse eller Ninjago hele dagen!

Fuglesangsløbet.

Ved forårets afslutning holder vi traditionen tro et fælles løb om Fuglesangssøen, hvor alle tre børnegrupper og forældre og søskende dystes om at løbe hurtigst rundt om søen og undervejs løse opgaver ved flere poster.

Bondegårdsbesøg.

I forbindelse med et emne om bondegårdsdyr og hvor maden kommer fra, besøger Skovens Børn en bondegård, kan børnene komme helt tæt på mange dyr, som vi ikke ser til dagligt.

Gennem denne tradition får børnene en begyndende forståelse af hvor maden kommer fra.

Cykeluger.

I begyndelsen af juni øver vi børnene i at blive fortrolige med deres cykler. Alle børn kan lære at mestre at cykle. Ved at inddеле børnene i mindre grupper ud fra alders- og udviklingstrin sikrer vi at de hver især får et godt udbytte af cykelugerne. Cykelugerne afsluttes som noget nyt fra og med 2022 med en fælles cykeltur med mor & far samt søskende den sidste fredag eftermiddag i forløbet, således at børnene får mulighed for at vise hvor dygtige de er blevet. I disse uger skal børnene afleveres indenfor Klampenborglågen.

Brunsttur

Om efteråret har Skovens Børns børn et emne om dyrelivet, hvor udgangspunktet er hjortenes brunst. Vi har rig mulighed for at studere dyrene på tæt hold – og som afslutning danner Dyrehaven rammen om vores traditionsrige Brunsttur, hvor børn og personale inviterer forældre og søskende med i skoven en fredag eftermiddag, for at vise hvor meget de har lært.

Halloween

Halloween er en god anledning til at børnene kan lege med det uhyggelige. Via børnenes udklædning kan de eksperimentere med det, der er uhyggeligt – spøgelse, zombier og hekse - på en sjov måde.

Jul

Børnene i Skovens Børn får rig mulighed for at fordybe sig i julens mange juletraditioner – fx nisser, der kommer på besøg hjemme, besøge skovnisserne i nisseskoven – eller tage på tur til Tivoli og se de flotte juledekorationer. Som afslutning på emnet har vi afdelingsvis en traditionsrig juleafslutning.

Pædagogisk grundlag

Vi bygger vores pædagogiske grundlag på en række fælles centrale elementer, som er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

”De centrale elementer er:

Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv. Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af vores hverdag.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som vores pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børnenes læring.

Forældresamarbejde. Gennem et godt forældresamarbejde har vi fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner. Alle børn skal ses og anerkendes samt udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Sådan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene:

- **Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.**

Med udgangspunkt i FN's Børnekonvention om børns rettigheder, vægter vi i hele Den Grønne Planet og således også i Skovens Børn det gode børneliv med nærvær livsglæde, kvalitet og udvikling. Børn har ret til at være børn og barndommen har en værdi i sig selv. Vi giver børnene plads, tid og ro til at være børn. Med udgangspunkt i det enkelte barns alder og udvikling, fokuserer vi på barnets potentialer og kompetencer. Børn har brug for omsorg, at blive set, møde positive forventninger, tillid og udfordringer for at kunne udvikle sig.

- **Dannelse og børneperspektiv.**

Alle børn i Skovens Børn skal ses, høres og tages alvorligt ud fra alders- og udviklingstrin som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Det er helt afgørende, at vi voksne kender børnene, følger deres spor, kender deres behov, interesser og relationer i institutionen og i hjemmet.

Vi mener, at børn har brug for nærværende og nysgerrige voksne, som møder dem, hvor de er. I Skovens Børn tænker vi dannelse, ligestilling og demokrati ind i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på indhold og udformning af dagen. Med dannelse mener vi en læring, som er forankret i viden og værdier, med henblik på at kunne gebærde sig i verden. Børnene inviteres til at være aktive i deres egen læring, så de er med til at skabe meningsfulde erfaringer, der giver dem gode betingelser for at forstå og færdes i den verden vi lever i.

I Skovens Børn arbejder vi ud fra overordnede emner, der planlægges ét år ad gangen via vores årshjul og her inddrager vi børnenes perspektiv i forhold til temaer og

aktiviteter med udgangspunkt i naturen. Det gør vi blandt andet ved at se på, hvad der optager børnene og derfra følger vi børnenes spor.

Vores emner varer typisk en måned ad gangen og indeholder viden, opdagelser, sange, aktiviteter, bøger samt kulturelle tilbud, alt sammen knyttet til emnet. Emnerne kan være "træer", "vinterfugle", "vand" m.m., tilrettelagt efter mikroforskermetoden, hvor børnenes egen nysgerrighed er styrende for, hvordan et emne behandles. Hvert emne afsluttes med hjemmedage, hvor der pædagogisk følges op med fx finmotoriske aktiviteter og en fremvisning. Der er systematisk afsat tid til den skriftlige evaluering, som hjælper os fremadrettet med at optimere vores arbejde. Hjemmedagene fungerer således som afslutning og overgang til næste emne og giver tid og ro til børnenes fordybelse i leg og aktiviteter.

- **Leg, Læring og Børnefællesskaber.**

Legen har en værdi i sig selv og er en gennemgående del af Den Grønne Planet. Læring hos os skal forstås bredt, og sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber efter alders- og udviklingstrin, som det pædagogiske personale sætter rammerne for hver dag. For at sikre bedst mulig koncentration og voksendeltagelse arbejder vi ofte i små grupper.

I Skovens Børn prioriterer vi børnenes leg højt og giver legen god plads i dagligdagen. Børnene er aktive i egen læring, vi mener de lærer mest, når de er engagerede, nysgerrige, interesserede og når de mødes af meningsfulde udfordringer i samvær med mennesker, de har det godt med. Som voksne er vi gode rollemodeller og inspirerende at være sammen med. Gennem legen udvikler børnene sig socialt, afprøver grænser ift. dem selv og deres omgivelser. De udvikler deres fantasi, danner venskaber, øver sig i at løse konflikter og i at bearbejde nye oplevelser. Også motorikken udvikles, samt glæden ved at mestre kroppens mange funktioner. Vi mener at børn skal have plads til at udfordre sig gennem krop og sanser, undre sig og stille spørgsmål, eksperimentere og gøre opdagelser.

- **Fælles faglighed.**

For at sikre en fælles faglighed afholder vi personalemøder, hvor personalet fra hele Den Grønne Planet kan berige hinanden med oplæg om pædagogiske emner, ligesom vi i Skovens Børn har fælles Personalemøder. Derved sikres en faglig vidensdeling – én stor fælles pulje af pædagogisk faglighed, som hele personalegruppen kan trække på og nyde godt af – til glæde og gavn for børnene.

- **Pædagogiske læringsmiljøer.**

Trygge og stimulerende pædagogiske læringsmiljøer er udgangspunktet for vores arbejde med børnenes læring. Se s. 10.

- **Forældresamarbejde.**

Gennem et godt forældresamarbejde har vi fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring. Se s.18.

- **Børn i udsatte positioner.**

Alle børn hos os skal ses, anerkendes, udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter. Se s. 18.

- **Sammenhæng til børnehaveklassen.**

Sammenhæng handler i Skovens Børn om at understøtte børnenes sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv. Se s. 20.

Pædagogiske læringsmiljøer

Det vil fremgå af denne pædagogiske læreplan, hvordan vi i Skovens Børn hele dagen etablerer pædagogiske læringsmiljøer, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Pædagogiske læringsmiljøer i Skovens Børn:

Vi arbejder bevidst med en vekselvirkning mellem flere forskellige pædagogiske læringsmiljøer. Matriklerne danner det faste holdepunkt, som turene udgår fra. Et vigtigt, fast og trygt holdepunkt i en ellers omskiftelig hverdag.

De pædagogiske læringsmiljøer varierer efter emner og aktiviteter for at sikre det bedst mulige læringsmiljø i forhold til aktiviteten.

- **Naturen**

De fleste af vores ture ud af husene foregår i skoven; Dyrehaven eller området derom – eller på lidt længere ture til fx Ravnholm.

Mange af vores emner i Årshjulet understøttes af de mange forskelligartede læringsmiljøer her.

Dyrehaven danner en naturlig ramme for børnenes læring om sammenhænge i naturen i vores krible krable dyrs tema om foråret. Vi tager fx på tur for at undersøge hvor biller, myrer eller regnormene bor. Om sommeren kan stranden ved Øresund danne det naturlige læringsmiljø, hvor vi samler forsteninger, runde sten, sten med hul i eller ser om vi kan fange krabber.

Et andet eksempel kunne være hjortenes brunst om efteråret, hvor vi tager på tur i Dyrehaven for at undersøge hvorfor hannen brøler og hvorfor han pynter sig med græs på geviret eller om det kan være rigtigt at hannerne laver deres egen hjorteparfume.

Bøllemosens mangfoldige flora danner ligeledes den naturlige ramme om flere af vores pædagogiske aktiviteter. Det er fx i Bøllemosen vi samler birkeris når vi skal lave fastelavnsris.

- **Kulturen**

Vi tager ofte på tur og besøger biblioteket for at læse/kigge i bøger eller låne dem med hjem for at understøtte vores forskellige emner. Vi har årskort til Den Blå Planet, hvor vi sikrer at børnene får en naturoplevelse, som ikke findes andre steder; ligesom vi tager i Zoo, hvor vi også har årskort, og kigger og snakker om dyrene dér.

Til højtider besøger vi Tivoli fx til Jul og om sommeren er en fast del af vores fællespasning en tur på Bakken for at få en dejlig is!

- **Hjemmelæringsmiljøet**

- Ordrup Hus
- Naturstationen

I Ordrup Hus råder Skovens Børn over en fantastisk matrikel med en meget stor naturlegeplads med plads til både gyngesvævebane, bålsteder, uden-dørs pizzaovn, drivhus, urte- grøntsagsbed og masser af plads til at lege på. Indenfor tilbyder vi et dejligt legeområde for en mindre gruppe børn og et naturformidlingsområde. Det er i Ordrup Hus, at vi har fællespasning om sommeren; hvor alle de børn i Skovens Børn, der ikke er på ferie, bliver afleveret om morgenen og hentet om eftermiddagen. Fællespasningen er altid en hyggelig juli måned, hvor børn og voksne rigtig kommer hinanden ved på kryds og tværs af hele Skovens Børn på daglig basis – og danner derved grobund for vores fælles samarbejde resten af året.

Legepladsen i Ordrup Hus kan benyttes af hele Den Grønne Planet.

Skovens Børn råder også over Naturstationen på Broholms Allé, hvor der er en dejlig legeplads med bålplads, gyngesvævebane, sandkasse og plads til at cykle. Der er også god mulighed for at lege indendørs i store lyse rum.

Indendørs er der fx legerum med dukkekrog, mulighed og plads til at bygge seje togbaner og et naturformidlingsrum, der bl.a. rummer akvarier og terrarier samt diverse naturbøger, naturmiljø med kranier, fiskeruse osv.

Fælles for begge matrikler er det sådan at børnene, efter at være kommet i skovbørnehave, kan lege eller fordybe sig i mindre aktiviteter inden afgang på tur. Efter hjemkomst om eftermiddagen kan børnene fortsætte legene fra om morgenen. Det uden-dørs og indendørs læringsmiljø bidrager til at børnene har mulighed for at deltage i en bred vifte af aktiviteter eller lege.

Pædagogiske læringsmiljøer

Konstruktionsmiljø _____

Udendørs legerum til fordybelse _____

Indendørs fordybelsesrum/Naturformidlingslokale _____

Bålplads - Samlingssted _____

Bænke til kreative aktiviteter _____

Fysisk aktivitetsareal _____

Aktivitetsområde - Edderkop gyng _____

Sandmiljø _____

Samlingssted _____

Naturstationen

Fysisk aktivitetsområde - trækanoe _____

Fysisk aktivitetsareal - fodbold _____

Aktivitetsområde - Bålplads - Pizzaovn _____

Samlingssted _____

Naturvejlederhus med naturformidlingslokale _____

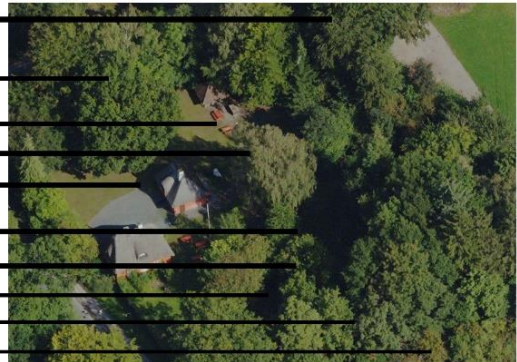
Drivhus - aktivitetsområde - naturformidling _____

Fysisk aktivitetsområde - Svævebane _____

Sandmiljø _____

Bålplads - Samlingssted _____

Fysisk aktivitetsområde - skov _____

Ordrup Hus

Bøllemosen

Strandmøllen

Eremitageslottet

Onkels vandhul

Von Langens Plantage

Ulvedalene

Fortunen

Fuglesangssøen

Ordrup Hus

Ermelunden

Dyrehaven

Sådan bruger vi de fælles matrikler sammen:

- Fællespasning i ferier.
- Fælles have i Ordrup Hus, for de børn, der ikke deltager i Haver til Maver i Bernstorffparken. Fælles høst – egen avl.
- Pizza/mad over bål. Brug naturen hjemme – fx hent rams-løg med hjem, lav hjemmelavet pesto – bag pizza i den udendørs pizzaovn med egne kartofler fra haven.
- Shelter i OH til overnatning.
- Alle børn kan bruge Naturstationen til fx at cykle, lege in-dendørs eller forundres i naturformidlingsrummet, ligesom alle børn kan benytte legepladsen i Ordrup Hus.

Dagsrytme med plads til både spontane og planlagte aktiviteter:

Når børnene ankommer om morgenen er der typisk et vist tidsrum, hvor de kan lege selv eller lave andre spontane aktiviteter fx sidde at tegne. Det samme gør sig gældende om eftermiddagen, når vi er kommet hjem fra tur. Afleveringen er en vigtig overgang for børnene og derfor vægter vi at en kendt voksen tager imod.

På turdage vil de planlagte aktiviteter oftest blive gennemført på destinationen i naturen. På tur er der også tid og plads til børnenes egne lege.

Dagligt ser vi børnene udvikle sig, helt naturligt, gennem relationer i samvær, leg, kommunikation og kropslig udfoldelse. Vi oplever, at børnenes læring tilgodeses igennem vores traditioner og fornyelse, som afspejles i årsplanen.

Vi sikrer, gennem vores strukturerede og systematiske tilgang til planlægning af de pædagogiske aktiviteter, at vi kommer omkring samtlige læreplanste-maer, ligesom der foregår en systematisk skriftlig evaluering.

Vi inddrager børnene i forskellige emner, pirrer deres nysgerrighed, stiller dem alderssvarende opgaver, og interesserer os for deres læring under-vejs. Derudover ønsker vi at styrke børnene i et øget kendskab til andre børn end deres vanlige kammerater, via eks. vis projektarbejde eller arbejde på tværs af de 3 grupper. Børnene vil blive inddraget som vigtige aktører i beslutninger og rådspurgt i.f.t. mange processer omkring em-nerne. Især skolegruppen vil hjælpe med integrationen og forberede børnene bedst muligt på den kommende skolestart.

Mikroforskermetoden:

I Skovens Børn arbejder vi ud fra [Mikroforskermetoden](#), udviklet af bl.a. Naturvejledning Danmark med inspiration fra Norges Forskningsråds Nysgjerriger metode.

Læs mere om Nysgjerriger [her](#).

Mikroforskermetoden er syv trin med opgaver for nysgerrige børn, der gerne vil udforske dét, som undrer dem i naturen.

Det er en enkel udgave af den hypotetisk deduktive metode, som har været brugt i forskning og videnskab i århundreder. Den er formuleret og forenklet for at hjælpe børn med at forske i dét, som de bliver optaget af og nysgerrige efter at vide mere om.

Metoden tager udgangspunkt i naturen og Krible Krable-universet. Men i grunden kunne man starte forløbet op alle mulige steder.

Vi indretter vores planlægning af aktiviteter ud fra denne metode for at understøtte børnenes alsidige udvikling og naturlige nysgerrighed.

Vores års-, måneds- og ugeplansplanlægning afspejler denne tilgang til det pædagogiske arbejde.

Vi bruger bl.a. materialet fra Krible Krable universet udarbejdet af Naturvejledning Danmark.

Det kan fx være bøger, plancher eller andet, der passer ind i et emne.

Læs mere om Mikroforsker metoden [her](#).

Læs mere om Krible Krable universet [her](#).

Årsplanlægning, Årshjul, Månedspanlægning, Ugeplanlægning:

- Årsplanlægning – Årshjul

SKOVENS BØRN - ÅRSHJUL - EMNER

VINTER

- Jul - Tivoli, Zoo, nisser, julegaver m.m.
- Vinter aktiviteter – kælke, skøjte m.v.
- Vinterfugle/-dyr
- Skolegruppe
- Kulturelle aktiviteter – biograf, teater, museer
- Fastelavn

FORÅR

- Påske
- Forårsklargøre Fælles Have
- Haver til Maver
- Skolegruppe
- Fælles Træf – på tværs af de 3 børnegrupper fx efter alder
- Fuglesangssølb
- Pinse
- Kriblekrabledyr
- Bondegårdstur - Zoo

SOMMER

- Cykeluger
- Haver til Maver
- Skolegruppeafslutning/overnatning
- Sommerfest
- Fælles Have
- Fælles Træf
- Sol, Strand & Ferie – Fælles Pasning – Bakken
- Opstart af nye børn

EFTERÅR

- Høst, Fælles Have
- Høstfest, æblemost
- Haver til Maver
- Brunst
- Fælles Træf
- Skolegruppe
- Halloween – Tivoli

ALLE ÅRSTIDER

- Motorikforløb
- Landart
- Bålmad
- Kulturelle tilbud
- Kulturpakker

- Eksempel på månedsplanlægning ud fra mikroforskermetoden

UGESTRUKTUR MIKROFORSKERMETODEN

Ugeplanlægning i Skovens Børn - 3 Ugers emne, 1 uges overgang ~ Andet arbejde

UGE 1 GÅ I NATUR

Præsentation af emnet for børnene

Aktiviteter ud fra emne og lege

JEG UNDRER MIG - HVORFOR ER DET SÅDAN? - PLAN

Børnene undrer sig og vælger spørgsmål, der skal undersøges

Skolegruppe

Torsdags-/Fredagsfremvisning af emne - Hjemmedag

UGE 2 HENT OPLYSNINGER

Undersøge spørgsmålet

Aktiviteter og lege

Skolegruppe

Tosdags-/Fredagsfremvisning af indsamlede data - Hjemmedag

UGE 3 VI HAR FUNDET UD AF

Ture

Bearbejde Data med henblik på fernisering fx klippeklistre

Aktiviteter og lege

FORTÆL TIL ANDRE – Tors-/Fredags Fernisering (Emne/data/konklusion) - Hjemmedag

Uge 4 Arbejd med det, der rører sig i gruppen / Overgang til næste emne

Ture ½ dag som udgangspunkt

Motorikvurderinger

Sprogvurderinger

Forældresamtaler

Torsdags-/Fredagsmøde: Planlæg + indkøb til næste emne - Hjemmedag

Specielle emner uden fredags fremvisninger undervejs

Cykeluger– Fælles Cykeltur med forældre sidste fredag eftermiddag som afslutning

Fuglssangssølb – ugeforløb

Bondegårdsdyr – ugeforløb

Fastelavn – 7-14 dages forløb (Fastelavnsfredag)

Halloween – ugeforløb (Halloweenfredag kombineret med forældre kaffemik)

Ad Hoc –

Dagsstruktur lægges efter møder, skriftlige opgaver sprog/kompetence/motorikvurderinger mv. er lagt

- Eksempel på ugeplan med skriftlig evaluering

MANDAG 7/3

TIRSDAG 8/3

ONSDAG 9/3

TORSdag 10/3

FREDAG 11/3

Naturstationen
Broholms Allé 17
2920 Charlottenlund

Ulve 3091 4257
Kontor 2177 3593

UGEPLAN 10

UGEPLANEN SKAL TAGES MED FORBEHOLD
- ÆNDRINGER KAN FOREKOMME

Nyttig info om ugen:

Vores emne denne uge:
Forår, forårstegn

Ugens Formål:
At børnene skal kunne se tegn på forår i naturen, de skal sansse og arbejde med elementer, der kan bidrage til at oparbejde en spirende forståelse for årstidernes skift og naturens rytme.

Læreplanstemaer:
[Natur, Udeliv & Science](#)
[Alsidig personlig udvikling](#)
[Kommunikation & Sprog](#)

Ugens sang: Når forårsolen kommer
Ugens Remse: Halfdan's ABC - D
Ugens Vejr

 God morgen alle sammen! 😊 I dag starter Haver til Maver op, så vi tager i Børnstorffparken for at gå i gang i haven! Skolegruppen skal lave museprojekt. 	 Turen går til shelterne ved Strandmøllen , hvor vi skal om blomsterne er sprunget ud og hvor de bedst kan vokse. 	 I dag tager vi Bøllemosen for at se om vi kan finde nyt græs! Vi skal naturligvis også lege og klatre! 	 Dyrehaven kalder! Vi tager på ekspedition til Dyrehaven for at se om vi kan finde ahornspirer, som vi kan tage med hjem! I morgen ska lvi plante dem og se om de vokser! 	 Vi runder ugen af hjemme i Naturstationen , hvor vi skal plante vores spirer fra i går! Kan de mon bedst leve i vand, sand eller legoklodser?
--	---	--	---	---

DAGENS HJÆLPER

Barnets navn	Barnets navn	Barnets navn	Barnets navn	Barnets navn
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Uge Skriftlig evaluering og refleksion 2021-2022 Tid 15-20 min

Målsætning - hvad er det planlagte outcome for ugen?

Hvilke læreplanstemaer berøres af emnet? (sæt kryds)

Alsidiq, personlig udvikling	Social udvikling	Kommunikation og sprog	Krop, sanser og bevægelse	Natur, udeliv og science.
Kultur, æstetik og fællesskab.				

Tegn på læring-Hvad var børnene mest nysgerrig på? Observation og børne- interview: Hvad var sjovt- hvad vil du/l gerne lave igen?

Hvad er jeres refleksion på hvorfor og hvor de er nysgerrige og fordyber sig?

Hvad på ugen var sværest for jer ift. at nå målsætning, fokus på at det ikke handler om det enkelte barn? (personale)

I hvilken grad kom vi i mål med at opnå det satte mål? (sæt kryds)

1.

Lav

Høj

5

Total score for ugen

Samarbejde med forældre om børns læring

Her vil det fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan vi i Skovens Børn samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Vi samarbejder med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring.

Vi ser forældrene som en ressource, der aktivt deltager i deres barns udvikling, trivsel, dannelse og læring. Vi afstemmer forventninger med forældrene, herunder betydningen af forældrenes engagement i barnets og børnegruppens hverdag.

- Forældremøder
- Forældresamtaler
- I den daglige kontakt fx hente-bringe-situationer
- Kaffemik
- Traditioner - Naturvandring, Cykeltur, brunsttur og julearrangementer.

Børn i udsatte positioner

Her skitseres det hvordan vi i det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Børn i udsatte situationer tager vi hånd om.

I Skovens Børn skal alle børn føle sig velkomne og trygge i vores fællesskab, uanset alder, køn eller udfordringer. Vi lægger vægt på at inddrage alle børn i vores aktiviteter og møde børnene dér hvor de er udviklingsmæssigt. Hvis der er børn, som har særlige udfordringer af den ene eller anden årsag fx sprog børn, vil vi, i samarbejde med forældrene, inddrage eksterne partnere i kommunen fx PPR, logopæd, børnepsykolog m.v. for at sikre at barnet stimuleres bedst muligt ud fra dets forudsætninger og behov.

Vi er opmærksomme og tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter. Mange børn vil på et eller andet tidspunkt opleve at de har brug lidt ekstra voksen støtte. Det kan være at barnet fx har været syg i en længere periode, skilsmisse, eller har brug for talepædagog. Her vil vi altid, i samarbejde og dialog med forældrene, lægge en plan for hvordan vi bedst hjælper barnet.

Vi inviterer løbende forældrene til trivselssamtaler og har i den forbindelse mulighed for at holde dialogmøder, hvor vi inviterer forskelligt fagpersonale med til at give vejledning omkring evt. udfordringer for barnet eller familien. Fagpersonalet kunne fx være talepædagog (logopæd), ergoterapeut, børnepsykolog eller sundhedsplejerske.

Via vores tværfaglige samarbejde vil vi medvirke til at børn, der møder udfordringer, får den nødvendige støtte. Desuden være opmærksomme på om det enkelte barn og familie har udfordringer, der kræver en særlig indsats. Det er vores pligt at bruge vores faglighed til at støtte barnet, hvis barnet har specielle udfordringer. Det gør vi ved at

- Have en god daglig dialog
- Inddrage forældrene tidligt - reaktionstid
- Afholde dialogmøder med forældre og inviteret fagpersonale
- Være opmærksomme på det enkelte barns trivsel og sørge for at barnet inkluderes i fællesskabet.
- Være opmærksomme på ændringer i barnets humør eller adfærd.
- Stå til rådighed for forældrene såfremt de ønsker råd og vejledning
- Tage problemer op med forældrene, hvis barnet ikke trives, har et særligt behov, eller kræver en særlig indsats, i institutionen eller hjemmet.
- Vi er i dialog om børn med særlige behov på vores P-møder
- Vi tilbyder den ekstra indsats, som dagligdagen tillader
- Vurdere løbende om Skovens Børns tilbud og faglighed slår til og hvornår vi må/skal rette henvendelse til andre instanser.

Samarbejde med andre instanser:

- Sprogstøtte, via logopæd og sprogpædagog
- Familieafsnittet (jævnfør underretningspligten)
- PPR – Pædagogisk Psykologisk Rådgivning
- Hjernen og Hjertet – Tidlig opsporing
- Børneterapeutisk Team

Sammenhæng til børnehaveklassen

Her formuleres hvordan vi i børnenes sidste år tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Vores pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

I Skovens Børn vil de ældste børn indgå i vores skolegruppe, der arbejder på tværs af alle tre grupper i samarbejde med de ældste børn fra Galaksen. Vi laver aktiviteter, der alle tager afsæt i Mikroforskermetoden. I deres sidste år i skovbørnehave kan børnene klare flere udfordringer og derfor vil niveauet i skolegruppen være højere end det er for resten af børnene i skovbørnehaven.

Til at kvalificere den kommende skolestart har vi i Skovens Børn fokus på, at førskolebørnene indgår i et børnefællesskab med ansvar for sig selv og hinanden ud fra arbejdet med sociale kompetencer, færdigheder samt behovsudsættelse. Børnene øver sig i at håndtere egne konflikter og være i stand til at afhjælpe andres uden voksenindblanding. Derudover støtter vi børnene i at oparbejde mod og evne til at turde begå sig ud på nyt dybere vand samt understøtter deres lyst til at lære.

Indholdet i vores pædagogiske læringsmiljøer med overgangen til skole tager didaktisk afsæt i, at førskolebørnene modnes til skolelivet med konkrete skoleforberedende opgaver (bogstaver, tal, begreber, opgaveløsninger).

For at skabe en større sammenhæng imellem indhold og kultur i skovbørnehaven og skole/GFO, har vi valgt, at opgaver, aktiviteter og materialer kan være så meget i tråd med primærskolens redskaber som muligt for at opnå genkendelighed. Vi inddrager børnenes perspektiv og spørger til deres mening om aktiviteterne, så vi på den måde får gjort dem til aktive medspillere i egen læring.

Derudover samarbejder vi med de omkringliggende skoler om skolebesøg til at skabe positive forventninger, og vi deltager i den forbindelse i Skovshoved Skoles *Store Legedag*, hvor de skolesøgende børn kan komme og snuse til skolens atmosfære og møde deres kommende skolekammerater. For at sikre den bedst mulige start på skolelivet laver pædagerne overgangslevering til de skoler, som vi sender børn til. Målet er at skabe en tryk og rolig skolestart, og at personalet på skolen får skabt en relation og et øget kendskab til de enkelte børn.

Inddragelse af lokalsamfundet

Her er det skitseret hvordan vi i Skovens Børn inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Vi arbejder bevidst med en vekselvirkning mellem flere forskellige pædagogiske læringsmiljøer.

Skovens Børn giver børnene viden og erfaringer om, hvilke kvaliteter der findes i vores lokalmiljø. Et godt kendskab til nærmiljøet og lokalsamfundet er med til at give barnet en indsigt i områdets muligheder og ressourcer, og det er en viden og en værdi vi gerne vil give videre til børnene.

- **Naturen**

Vi besøger den mangfoldige natur i lokalområdet; skov og strand m.v. og bruger dem som læringsmiljøer.

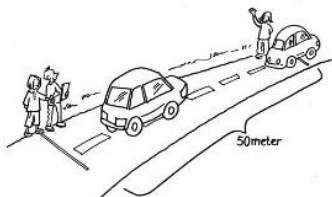
- **Kulturen**

Vi tager på biblioteket, Frilandsmuseet, Tivoli eller Bakken, Den Blå Planet, museer m.v. som byder på andre læringsmiljøer for børnene.

Vi deltager ofte i Gentofte Kommunes kulturpakker, hvor vi får besøg af musikere, kunstnere eller andre, der har lavet aktiviteter, direkte målrettet børnene.

- **Trafikpædagogik**

Vi bruger meget offentlig transport. Børnene lærer at være høflige, venlige overfor andre trafikanter – vise hensyn ~ fx i bus- og tog, hvor vi lærer børnene ikke at være højrøstede og tage hensyn til de andre passagerer. Når vi skal over vejen, vinker vi til de bilister, der standser for os. Således er det en vigtig aktivitet i den almene dannelse.

- **Naturvejleder**

I Gentofte Kommune er der tilknyttet en Naturvejleder, som bor sammen med Skovens Børn i Ordrup Hus.

Det letter vores samarbejde, da vi ofte ses i hverdagen. Vi benytter os ofte af de tilbud om naturaktiviteter, som udbydes af Naturvejlederen, ligesom børnene indimellem hjælper med at passe naturvejlederens dyr; fx vandrende pinde, skrubbudse m.v.

- **Haver til Maver**

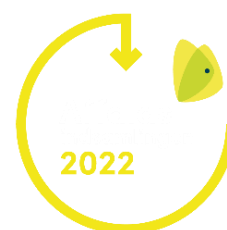

Vi deltager i Gentofte Kommunes tilbud til dagtilbud og skoler om at komme i Bernstorffparken og deltage i Haver til Maver, hvor børnene lærer at passe deres egen have. Sammen med børnene dyrker og høster vi grøntsager, som der laves fælles smagsprøver af.

- **Genbrugsstationen**

I forbindelse med vores emne om skrald i naturen og deltagelse i Naturens Dag om foråret, besøger vi også Genbrugsstationen, så børnene kan se hvor skraldet bliver af.

Derved lærer børnene om sammenhænge – og samtidig at det ikke er lige meget hvor vi smider vores skrald.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i Skovens Børn integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet vurderer vi altid i et *børneperspektiv*, og børns oplevelser skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Børneperspektiv:

Børnene i Skovens Børn er aktive medskabere af egen læring og udvikling i de rammer, som vi voksne er ansvarlige for. Vi mener, at børnenes bidrag er væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde – både når der er tale om planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer, leg eller rutinesituationer.

I Skovens børn har vi børnedemokrati, hvor børnene får lov til at være med til at bestemme fx aktiviteter, ud fra deres udviklingstrin. Desuden arbejder vi også ud fra Mikroforskermetoden – hvor børnenes undren og valg er vigtige og retningsgivende for vores arbejde.

Vores erfaring viser, at børn ofte lærer og koncentrerer sig bedre – og profiterer af at lære fra sig – i mindre grupper, hvorfor vi ofte arbejder med aktiviteter i grupper og efter tur.

Fysisk og æstetisk børnemiljø:

Både i vores indendørs og udendørs indretning har vi blik for at give de bedste muligheder for børnenes trivsel og læring. Æstetisk er læringsmiljøet indbydende, lyst, så det er rart at være i.

Udendørs har vi i Ordrup Hus gode fysiske rammer - en legeplads med gyng, svævebane, sandmiljø samt åben bålplads, shelter, overdækket bålplads og udendørs pizzaovn.

Legepladsen er inddelt i zoner og børnene anvises hvor der er rum til deres lege. Vi har også skovhaver samt et drivhus, der både fungerer som et ekstra grupperum, hvor børnene fx kan sidde og tegne – og som læringsrum, der understøtter vores pædagogiske aktiviteter – fx i form af plads til at holde planter; så karse og bønner, tomater og kartofler, som børnene, sammen med de voksne, kan gå og passe i hverdagen.

Indendørs har vi indrettet et hyggeligt legerum, hvor en mindre gruppe børn kan lege sammen fx rolle- eller konstruktionsleg – og har et naturformidlingsmiljø, som kan inddrages i vores aktiviteter.

I Naturstationen er der indenfor de sidste par år indkøbt nye legeredskaber til legepladsen, fx et legehuse ved sandmiljøet, der er overdækket med sejl. Der er gynge, bålplads, overdækket terrasse, der indbyder til stillesiddende aktiviteter fx at snitte i pinde. En del af legepladsen har hårdt underlag, der indbyder til cykling.

Indendørs er der store lyse rum, der er indrettet til børns lege og stillesiddende aktiviteter fx Puderum, legerum med legekøkken, fordybelsesrum og et rum til naturformidling og ophold. Der er lagt vægt på, at det skal være så lidt institutionsagtigt som muligt og hyggeligt for børnene at være der.

Når vi planlægger ugen og tager på tur, tages der højde for at stedet vi besøger understøtter dels den læring/de aktiviteter, der er planlagte og samtidig byder på legemuligheder, tid og plads til børnenes spontane lege.

Psykisk børnemiljø:

I Gentofte kommune skal alle dagtilbud arbejde med materialet fra Fri for Mobberi for at understøtte børnenes sociale udvikling og kompetencer. I Skovens Børn bruges plancher m.m. fra Fri For Mobberi kufferten til at hjælpe børnene til at lære sig hensigtsmæssig opførsel; tage hensyn til hinanden.

Hos os skal alle børn føle sig velkomne, når de er i skovbørnehave – og vi lærer børnene at sige 'velkommen min ven' hvis nogen spørger om de må være med i legen. Herved lægger vi grundstenen til at børnene udvikler de kompetencer, som de har brug for senere i livet - i fx gruppearbejde i skolen. På denne måde er der en rød tråd mellem de evner, som de opøver ved at gå i skovbørnehave hos os – og det liv, som møder dem senere i livet.

Vi har respekt for at det kan tage tid for børn at bearbejde konflikter – måske børnene har brug for en pause fra hinanden før en fælles leg kan genetableres. Det skal der også være rum til.

De seks læreplanstemaer

Herunder de seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af vores børns erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Rummene på matriklerne indrettes efter læringsstile og lægger op til leg og fordybelse i mindre grupper. Børnene og deres forældre opfordres til at lave legeaftaler i fritiden.

Børnegrupperne bliver blandet med jævne mellemrum, så der f.eks. er rene drenge/pigegrupper, store børn sammen med små og grupper, som dannes ud fra børnenes interesser. Vi bruger Fri For Mobberi, dialogisk læsning og sprogudviklende aktiviteter til at styrke sproget, barnets selvværd og gåpåmod og til at forhindre social eksklusion.

Vi ønsker at udvikle børn med empati og tro på sig selv og på den måde har mod på og lyst til at danne relationer og venskaber. Børn der er selvstændige, tager initiativ og kan give udtryk

for egne følelser og meninger. Personalet har blik for og er i stand til at følge barnets spor og støtte op om barnet, på en måde der fremmer barnets lyst til at lære nyt.

Vi holder jævnligt morgenmøder, hvor alle børn bliver hørt. Vi bruger Fri For Mobberi's billedmateriale, hvor vi snakker med børnene, om de har haft oplevelser, de gerne vil fortælle om. Vi laver forskellige grupper – som udgangspunkt lille, mellem og skolegrupper, men blander også nogle gange, så de små kan lære af de store, da børn lærer bedst fra andre børn, ligesom vi har 'Dagens Hjælper', der har små, alderssvarende opgaver i løbet af dagen.

Ude i skoven, er der ofte forskellige praktiske opgaver, bl.a. at finde brænde, urter eller være med til at skære grøntsager til suppe. Børnene hjælper til og udvikler dermed deres evne til at deltage i fællesskabet og opnår erfaring med, at alle er vigtige uanset om barnet finder et stort stykke brænde eller en lille kvist. Alle har hver især bidraget på deres egen måde. Alle har haft en vigtig opgave, der styrker deres selvværd og selvtillid.

Social udvikling

For os er social udvikling en udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer, der foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre ønsker vi at udvikle børnenes empati og sociale relationer i et læringsmiljø, der skal understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Vi arbejder med emner, hvor der er mulighed for børnene at fordybe sig i mindre grupper. Den voksne bevæger sig efter behov i læringsrummene med henblik på at støtte børnene i at være empatiske, forstående og inkluderende i de fællesskaber, de indgår i. I samlinger øver børnene sig i at lytte, fortælle, spørge, svare og vente på tur. Derved styrkes deres evne til at indgå kompromisser, forhandle og finde løsninger i det sociale samspil. Vi arbejder også med en Dagens Hjælper, der kan få forskellige opgaver i løbet af dagen alt efter alders- og udviklingstrin. På denne måde kan personalet målrette opgaverne, således at barnet styrkes dér hvor behovet er størst.

Vi ønsker at udvikle nysgerrige børn, der tager hensyn, er lyttende, viser empati overfor hinanden, er samarbejdsvillige, venlige, respektfulde inkluderende og accepterende overfor hinanden. Derfor har vi også opmærksomhed på de børn, der af den ene eller anden grund ikke er i skovbørnehaven en dag. Selvom man ikke er til stede, er man stadig en del af vores fællesskab. Vi benytter også Fri For Mobberi materialet, hvor især plancherne danner gode muligheder for at lære hensynsfuld omgang med hinanden.

Vi ved fra forskning, at høj kvalitet i relationer og interaktioner mellem børn og voksne i dagtilbudet, er af meget stor betydning for børns trivsel. Lige så vigtigt er det naturligvis, at alle børn har gode venner/relationer, er en del af børnefællesskabet og føler sig betydningsfulde. Derfor er vi som voksne bevidste om vores rolle og betydning i forbindelse med legen og de forskellige legefællesskaber, som er af afgørende betydning for børns sociale udvikling. Ved at introducere børnene for sociale lege som 'Hekse og Mariehøner' eller 'ståtroid' hjælper vi børnene med at skabe en positiv social legeskultur.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale i Skovens Børn.

Vi ved at det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at vi som pædagogisk personale er bevidst om, at vi fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Skovens Børn har vi dagligt fokus på børns sproglige udvikling. Dette være sig i alle de daglige rutiner og tilrettelagte aktiviteter, men også i de øvrige læringsrum. Personalet er veluddannet og har en stor viden om børns sproglige udvikling.

Personalet støtter børnene i at eksperimentere med det verbale og nonverbale sprog og giver plads til at barnet afprøver, udfordrer og øver sig. Børnene har adgang til bøger, spil, tegneredskaber og andre materialer, så de bliver introduceret til bøgernes univers og bliver nysgerrige på skriftsproget.

Vi ønsker at udvikle børn, der kan deltage aktivt i dialog med andre omkring dem og børn, der ved hjælp af sproget kan give udtryk for behov og følelser. Dette ser vi bl.a. ved, at børnene begynder at kunne løse konflikter med andre børn ved hjælp af sproget, samt bruge sproget kreativt, lege og fjerne med ord.

Børnene sprogtestes ved 3-års og 5-års alderen, og vi laver særlige tiltag overfor de børn, som har brug for støtte. Vi låner bøger på biblioteket, læser og lytter og arbejder bl.a. med begreber og dialogisk læsning. Et eksempel kan være at starte en historie op og lade børnene på skift fortsætte historien. Vi taler også om ord vi ikke forstår og synger dagligt på dansk og engelsk. Vi har ugentlige emne-relaterede sange - og en Ugens Remse, taget fra *Halfdan Rasmussens ABC* for at styrke ordforråd og hjælpe børnene til at lege med sproget.

Krop, sanser og bevægelse

Vi ved at børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børnene i Skovens Børn stilles dagligt overfor fysiske udfordringer og/eller forhindringer i deres omgivelser, hvad end det er i skoven, på legepladsen eller hjemme på matriklerne. Udendørs er det primært naturens egne elementer, der udgør forhindringerne, der udfordrer børnenes koordinationssevne og balance. Personalet inspirerer og motiverer børnene til at udfolde sig fysisk.

I Skovens Børn er uderummet den primære arena for bevægelse. Skoven udfordrer og indbyder automatisk til bevægelse og sanseoplevelser, både ved vilde lege, men også de stillesiddende lege. Børnene klatrer, løber, triller, hopper og meget mere ude i skoven. De grundbevægelser, der ikke altid bliver anvendt på børnenes eget initiativ, motiverer de voksne dagligt børnene til at gå på opdagelse i.

Der bygges fx motorik- og forhindringsbaner op (eller de udgøres af væltede træer). Derudover giver stranden og skoven, et naturligt varieret underlag, der også kan bruges til at sanse gennem kroppen med fødder og hænder.

- Lege i regnvejr/hoppe i vandpytter; leg med elementerne
- Klatre i træer
- Løbe ned ad en bakke og mærke man får fart på
- Sanser når vi laver mad – røre og smage

Natur, udeliv og science

Det er et faktum at naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vi har i Skovens Børn naturen som omdrejningspunkt for vores arbejde med børnene og vi arbejder med årstiderne som overordnet tema. Personalet ønsker at give børnene en viden om naturen og vi benytter os af naturens materialer, når vi har kreative aktiviteter.

For at udvikle børnenes forståelse for sammenhængen mellem naturen og madvarer, deltager vi i "Haver til Maver", som er et kommunestøttet initiativ for børnehavebørn. For at inspirere børn og voksne samarbejder vi med og benytter os af kommunens naturvejleder.

Vi lærer børnene om affaldssortering og at indsamling af affald er noget alle kan hjælpe med og meget mere.

Vi taler med børnene om, at både store og små dyr (også insekter) er på denne jord med et formål og at vi mennesker skal passe på dem. Vi lærer dem, at det er OK at iagttage dyrene og planterne og være nysgerrig, så længe man passer på.

Vi smager på naturen og bruger årstiderne. Vi samler blomster – fx anemoner i foråret, vi laver brændenælde-suppe, spiser bog fra bøgetræet og laver kastanjedyr om efteråret, tager på stranden og kigger på vanddyr og livet omkring vandhullerne om sommeren og kælker og leger i sneen om vinteren.

Vi har mikroforsker tilgangen med i den måde, som vi omfavner børnenes natur-undren på. Hvis de bliver optagede af noget, når vi er på tur, så sørger vi for at være åbne i vores spørgsmål til dem, fremfor at give dem svar med det samme. I stedet for at fortælle og forklare, stiller vi spørgsmål, der får børnene selv til at være nysgerrige og undrende. I den forbindelse husker vi på, at børnene i høj grad lærer gennem kropslige erfaringer. Eksempelvis hvis nogle børn finder en bille, som de undrer sig over, så kan den voksne opfordre (ved evt. selv at deltage) til, at de kigger på den i forstørrelsesglas. De kan kigge i billedbøger med biller og se, om de kan finde en i bogen, der ligner. De kan bruge nøgleduge sammen med en voksen, der kan guide dem igennem dugen for at artsbestemme. De kan lege en leg, hvor de er billen og på den måde lære om billen på mange og forskellige kropslige måder.

Vi ønsker at udvikle børn, der viser glæde og interesse ved at færdes i og bruge naturen – og som får en begyndende forståelse for sammenhænge i naturen.

I Skovens Børn ønsker vi at udvikle børn der er interesserede i at passe på naturen og miljøet, og som udvikler forståelse og omsorg for dyre- og planteliv. Det gør vi ved selv at være nysgerrige på naturen. Det smitter af på børnene og erfaringerne kommer derved gennem deres undren.

Eftersom Skovens Børn bygger på mange års erfaringer med naturpædagogiske aktiviteter, har vi en bred vifte af aktiviteter at trække på når vi skal understøtte børnenes undren, udvikling og kropslige og sansemæssige erfaringer i og om naturen.

Vi bruger naturens materialer til mange aktiviteter, der udvikler børnenes finmotorik – snitte krybskyttefløjter af ahorn, hylde-træspærler, træskiver til dekoration, skovmærke-barometer og kastanje sæbe. Børnene kan også lave dyr af ler, ostevoks eller trylle dej.

Vi smager også på naturen - enten via vores egen høst af grøntsager fra Haver til Maver eller egen avl hjemme – eller gennem indsamling af fx ramsløg i naturen, som vi laver pesto af. Kombineret med kartoffelskiver kan vi lave hjemmelavede pizzaer i pizzaovnen sammen med børnene på vores matrikel på Klampenborgvej. Vi samler også æbler i efteråret, som vi laver æblemost af sammen med børnene. På denne måde får børnene en begyndende forståelse af sammenhænge i naturen – og det giver også personalet mulighed for at lære børn om de ting i naturen, der kan være giftige og derfor skal undgås.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, vi ved aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Vi er opmærksomme på at tale med og præsentere børnene for fremmede kulturer; både ift. de 'emner vi berører i vores årsplaner, men også ift. de børn, der evt. er indskrevet i institutionen, som kommer fra andre lande eller kulturer end Danmark. Vi følger de danske traditioner men eksperimenterer og er åbne overfor spændende tiltag fra andre kulturer.

Vi ønsker, at børnene bliver bekendte med de danske traditioner og værdier. Børn der er åbne overfor forskellighed, har lysten til at lære herom og børn, der har lyst til eller får kendskab til at udtrykke sig gennem kreative eller musiske aktiviteter. Ligeledes tilstræber vi at personalegruppen er bredt sammensat; alder, køn, nationalitet m.v.

- Udtrykke sig kreativt i forhold til andre kulturer
- Naturmaterialer
- Redskaber
- Medier

Evalueringskultur

Vi er som ledelse meget bevidste om vores ansvar for at etablere en evalueringskultur i Skovens Børn, der skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Vi sikrer en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation indgår i evalueringen.

I Skovens Børn arbejder vi med en skriftlig evalueringskultur, der udvikler og opkvalificerer dels vores pædagogiske praksis og dels de pædagogiske læringsmiljøer.

Via en systematisk ugentlig skriftlig evaluering af de pædagogiske aktiviteter og samarbejdet omkring disse, arbejder vi på hele tiden at optimere vores pædagogik og de pædagogiske aktiviteter og derved sikre at gode erfaringer bruges fremadrettet til glæde og gavn for børnene.

Som allerede illustreret reflekterer og evaluerer pædagogerne over ugens aktiviteter. Ved at sætte ugeplanen, som beskriver ugens aktiviteter sammen med evalueringsskemaet, kan vi fremadrettet gå tilbage til sidste gang vi havde en bestemt aktivitet eller emne og se hvad der virkede bedst for børnene – og således rette til og derved sikre opkvalificeringen.

Disse ugentlige evalueringer tages op på vores månedlige personalemøder, hvor vi drøfter om vi har nået vores mål, hvad børnene har fået ud af aktiviteterne og kan lave justeringer ud fra denne månedlige evaluering. Både de ugentlige og månedlige evalueringer gemmes i skriftlig form til brug for evalueringen af hele årsplanen hvert andet år.

- Eksempel på ugentlig og månedlig skriftlig evaluering

Uge Skriftlig evaluering og refleksion 2021-2022 Tid 15-20 min

Målsætning - hvad er det planlagte outcome for ugen?

At undersøge

Hvilke læreplanstemaer berøres af emnet? (sæt kryds)

Alsidig, personlig udvikling	Social udvikling	Kommunikation og sprog	Krop, sanser og bevægelse	Natur, udeliv og science.
Kultur, æstetik og fællesskab.				

Tegn på læring-Hvad var børnene mest nysgerrig på? Observation og børne- interview: Hvad var sjovt- hvad vil du/l gerne lave igen?

Hvad er jeres refleksion på hvorfor og hvor de er nysgerrige og fordyber sig?

Hvad på ugen var sværest for jer ift. at nå målsætning, fokus på at det ikke handler om det enkelte barn? (personale)

I hvilken grad kom vi i mål med at opnå det satte mål? (sæt kryds)

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____
 Lav   Høj

Total score for ugen

Skriftlig evaluering

Måned:

1. Målsætning for måneden
2. Hvilke læreplanstemaer var mest berørt i denne måned, og hvilke har vi ikke brugt meget tid på?
3. Tegn på læring – Hvad var børnene mest nysgerrig på?
4. Tegn på læring - hvilke perioder fordyber de sig mest i?
5. Hvad er jeres refleksion på hvorfor og hvor de er nysgerrige og fordyber sig?
6. Hvad i denne måned var sværest for jer? (personale)
7. I hvilken grad kom vi i mål med at opnå det/de opsatte mål for måneden? (sæt kryds)

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____
 Lav   Høj

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Vi evaluerer arbejdet med den pædagogiske læreplan minimum hvert andet år.

Hvert år afholder vi en Pædagogisk dag, hvor personalet, sammen med ledelsen, evaluerer vores arbejde ud fra læreplanen, for at se hvor vi kan blive bedre.

Via den løbende evaluering ugentligt – og månedligt på Pmøder - er Læreplanen således et dynamisk redskab som sikrer, at vi når hele vejen rundt.

Henvisninger

Illustrationer, der er anvendt i læreplanen, er fortrinsvist taget fra Krible krable universet. Fotos er egne billeder.

Mikroforsker - <https://kriblekrable.dk/mikroforsker/>

Krible Krable universet - <https://kriblekrable.dk/krible-krable-universet/>

Materialer til naturvejledning - <https://kriblekrable.dk/materialer/>

Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – til udformning af læreplanen kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

